

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/123/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7611200577
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7611200577.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XX a 2/ E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XX, obaja právne zastúpení JUDr. Martinom Bašistom, advokátom, so sídlom v Poprade, Štefánikova 8, proti žalovanej: F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XX, zastúpenej AK Berčo s.r.o., advokátskou kanceláriou, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, J. Hanulu 19, o určenie vlastníckeho práva a vecného bremena k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov proti rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. marca 2022 sp.zn. 4C/10/2011

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. marca 2022 č.k. 4C/10/2011-440, ktorým súd žalovanej priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorej bude po právoplatnosti rozsudku rozhodnuté samostatným uznesením.

Žalovaná má proti žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozhodnutím zo dňa 29. marca 2022 č.k. 4C/10/2011-440 priznal žalovanej proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorej bude po právoplatnosti rozsudku rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodol tak v konaní o určenie vlastníckeho práva a vecného bremena k nehnuteľnosti po tom, čo Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 30. júna 2020 č.k. 6Co/151/2019-392 zrušil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 8. februára 2019 č.k. 4C/2011-338 vo výroku II. o trovách konania, v ktorom rozsahu bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Po vrátení veci súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP, a teda úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania proti neúspešným žalobcom v 1. a 2. rade. Súd posudzoval možnosť prípadnej aplikácie ust. § 257 CSP, avšak dospel k záveru o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by náhradu trov konania v konaní úspešnej žalovanej nepriznal. Poukázal na to, že uvedené ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a jeho aplikácia vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

4. Žalobcovia sa v danom prípade domáhali, aby im súd neuložil povinnosť nahradiť trovy konania úspešnej žalovanej z aspektov sociálnych, kedy poukázali na svoje osobné, majetkové pomery, na príjmy a výdavky, ako aj na svoj nepriaznivý zdravotný stav. Súd konštatoval, že žalobcovia síce svoje pomery popísali, avšak napriek tomu, že na to boli vyzvaní, nepreukázali ich žiadnym listinným dôkazom. Napriek tomu k tvrdeniam žalobcov uviedol, že im po odpočítaní deklarovaných výdavkov z ich deklarovaného príjmu ostáva každý mesiac finančná rezerva v sume 243 €. Žalobca súdu zamĺčal skutočnosť, že je podielovým spoluvlastníkom viacerých pozemkov tak, ako to vyplýva z lustrácie v katastrálnom portáli.

5. S prihliadnutím aj na skutočnosť, že žalobcovia boli iniciátormi sporu, v ktorom tvrdili skutočnosti, ktoré neboli schopní preukázať a tiež s prihliadnutím na predpokladanú výšku trov konania žalovanej a súhlas právneho zástupcu žalovanej s ich úhradou v mesačných splátkach po 50 €, súd rozhodol o náhrade trov konania podľa zásady úspechu.

6. Proti uvedenému rozhodnutiu podali žalobcovia v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (vychádzajúc z obsahu aj podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP), pretože podľa ich názoru súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Mali za to, že v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Uviedli, že nehnuteľnosti, ktoré súd uvádza v bode 15. odôvodnenia, ktorých je žalobca spoluvlastníkom (v katastrálnom území C. D.) majú podľa nich nepatrnú hodnotu a patria pod urbár. Má to vyplývať z osvedčenia o dedičstve sp.zn. G. zo dňa 26. októbra 1998, ktoré pripojili k odvolaniu. Žalobcovia preto navrhli, aby odvolací súd žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

7. K podanému odvolaniu sa žalovaná vyjadrila písomne tak, že ho považuje za nedôvodné, naopak rozhodnutie súdu o trovách považuje za zákonné a správne, preto navrhla toto rozhodnutie potvrdiť. Zdôraznila, že napriek tomu, že žalobcovia sú osoby vyššieho veku a ako to tvrdia sú odkázaní na pomoc svojich blízkych, boli to práve oni, ktorí iniciovali dlhotrvajúci súdny spor a zjavne mali záujem tento pozemok osobne užívať za účelom obhospodarovania iných svojich nehnuteľností, teda podľa nej sa nejedná o imobilné osoby alebo osoby nevládne.

8. Zároveň poprela tvrdenie žalobcov, že pozemky v katastrálnom území C. D. sú nízkej hodnoty, keďže aj z priloženého osvedčenia vyplýva, že už v roku 1998 bola stanovená hodnota týchto pozemkov, ktorá pripadla žalobcovi v sume 33.994 Sk, teda 1.128,39 €. Ich trhovú hodnotu dnes musí byť ešte podstatne vyššia. Zároveň poukázala na to, že toto osvedčenie súd prvej inštancie v čase rozhodovania nemal k dispozícii a žalobca v 1. rade tieto pozemky neoznámil súdu, resp. ich vlastníctvo.

9. Vo vzťahu k rodinnému domu, ktorý žalobcovia predtým vlastnili, žalovaná zdôraznila, že toho času už nie sú jeho vlastníkami iba z toho dôvodu, že uvedenú nehnuteľnosť darovali svojim dcéram, avšak v čase rozhodovania prvoinštančného súdu ešte boli evidovaní ako bezpodieloví spoluvlastníci tejto nehnuteľnosti. Žalovaná ďalej zdôraznila, že žalobcovia majú porovnateľnú, ak nie vyššiu životnú úroveň ako ona, navyše žijú dvaja spoločne, teda ľahšie znášajú spoločné nevyhnutné náklady. Práve žalobcovia iniciovali a dlhodobo viedli tento súdny spor, v ktorom sa žalovaná musela procesne brániť napriek tomu, že tento spor nevyvolala. Žalobcovia disponujú výťažkom z nehnuteľností, na ktoré poukázala.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 od. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nie je možné vyhovieť.

11. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. V danom prípade súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP a vychádzajúc z plného úspechu žalovanej v spore, priznal jej nárok na plnú náhradu trov konania proti neúspešným žalobcom. Nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by aplikoval ust. § 257 CSP a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

13. Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožňuje.

14. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP).

15. Citované ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady úspechu v spore. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu), charakteristická pre sporové konanie, sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy

konania, ktoré jej vznikli. Nejde však o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba trov konania vymedzených v ustanovení § 251 CSP, tzn. trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pomer úspechu (miera úspechu) je základným meradlom pre nárok na náhradu trov konania. Úspešná strana má teda nárok na náhradu trov konania v rozsahu svojho úspechu (čiastočného alebo plného) v spore.

16. V prejednávanom spore s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP je potrebné dospieť k záveru, že žalovaná bola v konaní plne úspešná, preto má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

17. Žalobcovia sa domáhajú aplikácie ust. § 257 CSP, a teda nepriznania náhrady trov konania vzhľadom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, za ktoré považuje svoje sociálne pomery.

18. V zmysle ust. § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

19. Vyššie citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP).

20. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

21. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. V zmysle už ustálenej judikatúry nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

22. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody.

23. K aplikácii ust. § 257 CSP dochádza aj z aspektov sociálnych a okolností hodných osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všíma si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku (obransy) na súde a ich postoj v konaní.

24. Z uvedeného vyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú buď v dôvodoch na strane sporu alebo v okolnostiach prejednávaného sporu.

25. Aplikácia vyššie citovaného zákonného ustanovenia prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti.

26. Pokiaľ žalobcovia dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania vidia vo svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, odvolací súd dospel k záveru, že tieto neodôvodňujú aplikáciu ust. § 257 CSP. V danom prípade na strane žalobcov neboli zistené také sociálne aspekty, t.j. majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery, ktoré by odôvodňovali nepriznanie trov konania úspešnej žalovanej.

27. K tomuto záveru dospel súd prvej inštancie po dôslednom prešetrení osobných, majetkových a zárobkových pomerov tak, ako sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a svoje úvahy, ako dospel k záveru, že ním zistené pomery neodôvodňujú nepriznanie náhrady trov konania žalovanej, taktiež podrobne uviedol, s týmito úvahami sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje.

28. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že žalobcovia síce svoje pomery popísali, avšak napriek tomu, že na to boli vyzvaní, nepreukázali ich žiadnym listinným dôkazom. Zároveň súd správne zohľadnil tie skutočnosti, ktoré vyplynuli z verejne dostupných registrov (katastra nehnuteľností). Vychádzajúc z uvedeného správne vyhodnotil celkové majetkové, osobné a zárobkové pomery žalobcov, keď neprihliadol iba na tú skutočnosť, že žalobcovia sú poberateľmi starobného dôchodku, ale ex offio zisťoval aj ďalšie skutočnosti dôležité z hľadiska posúdenia ich sociálnej situácie.

29. Žalobcovia v odvolaní argumentujú iba tým, že nehnuteľnosti, na ktoré poukázal súd prvej inštancie v bode 15. odôvodnenia, v katastrálnom území C. D. sú nepatrnej hodnoty a patria pod urbár. Na preukázanie tohto svojho tvrdenia predložili osvedčenie o dedičstve zo dňa 26.10.1998.

30. Odvolací súd uvádza, že žalobcovia nepreukázali v odvolacom konaní aktuálnu hodnotu predmetných nehnuteľností a nemožno vychádzať z ich hodnoty v roku 1998. Avšak v zhode so žalovanou poukazuje na tú skutočnosť, že uvedené nehnuteľnosti už v čase rozhodnutia o dedičstve (v roku 1998) mali hodnotu cca 1.200 €, pričom je všeobecne známou skutočnosťou, že trhová hodnota nehnuteľností sa postupom rokov zvýšila. Vo všeobecnosti tak možno vychádzať z úvahy, že hodnota týchto nehnuteľností je ešte vyššia. Rovnako nemožno opomenúť tú skutočnosť, že existenciu vlastníctva týchto nehnuteľností žalobcovia neoznámili v priebehu konania a pred rozhodnutím o trovách konania.

31. Napokon tak, ako je to vyššie uvedené, súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania a posudzovaní možnej aplikácie ust. § 257 CSP (ktorá je len výnimkou zo zásady zodpovednosti) musí posudzovať nielen zárobkové, sociálne, osobné a majetkové pomery tej strany, ktorá má povinnosť podľa výsledku konania nahrádzať trovy konania druhej strane, ale musí zohľadniť aj pomery tej strany sporu, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania. V danom prípade odvolací súd dáva za pravdu žalovanej, že jej sociálne pomery sú porovnateľné s pomermi žalobcov. Správne poukázala aj na tú skutočnosť, že všeobecné nevyhnutné náklady na bývanie sa znášajú ľahšie v prípade, ak žijú spoločne dve osoby oproti tomu, ak takéto náklady uhrádza iba samotne bývajúca osoba.

32. Odvolací súd považoval za potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že aj keď žalobcovia už nevlastnia rodinný dom a pozemok, na ktorom sa tento dom nachádzal, je tomu tak iba z toho dôvodu, že bezodplatne previedli vlastníctvo - darovali túto nehnuteľnosť svojim deťom. Aj z uvedeného je zrejmé, že deti tak budú (a musia) vypomáhať svojim rodičom s úhradou nevyhnutných nákladov, zabezpečovať starostlivosť o túto nehnuteľnosť a vypomáhať im aj s ďalšími nákladmi, prípadne pomáhať im iným spôsobom.

33. Správne súd prvej inštancie zohľadnil aj skutočnosti, ktoré predchádzali súdnemu sporu a skutočnosť, že žalobcovia sami iniciovali a dlhodobo viedli tento súdny spor a tak, ako na to poukázala žalovaná, táto sa musela v konaní brániť napriek tomu, že tento spor nevyvolala.

34. Na tomto mieste odvolací súd uvádza, že počas súdneho konania, ktoré trvá už dlhú dobu, mali žalobcovia možnosť vytvoriť si rezervu na úhradu prípadných trov konania. Najmä po tom, ako odvolací súd rozhodnutím zo dňa 30.6.2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu zamietol, museli mať vedomosť o tom, že budú mať povinnosť náhrady trov konania žalovanej (teda museli si byť vedomí svojej povinnosti nahradiť trovy konania a za tým účelom si vytvoriť finančnú rezervu).

35. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 potvrdil.

36. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli žalobcovia neúspešní, preto im nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol úspešnej žalovanej, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).